

Z P R Ā V Y

Jednoty klasických filologů
při Československé akademii věd
Adresa: Jednota klasických filologů, Praha II,
Lazarská 8

O B S A H

Legentibus salutem	1
Zpráva o činnosti pražské JKF 1956—1958 a plán další práce (K. S v o b o d a)	5
Zpráva o činnosti brněnské odbočky JKF 1956—1958 a plán další práce (J. L u d v í k o v s k ý)	8
Poznámky k vyučování latině (E. K a m í n k o v á)	12
Přednášky JKF v r. 1958	15
Ze života zahraničních vědeckých společností (- v v -)	23
Seznam členů JKF	26
Za Fedorem Slusarenkem (K. Z a k l y n s k ý j)	31
Knihovna JKF v Praze (L. V i d m a n)	32

C O N S P E C T U S V O L U M I N I S

Legentibus salutem	1
Quid Societas philologorum Pragae a. 1956—1958 gesserit quidque pro- ponat et praeparet (K. S v o b o d a)	5
Quid Societas philologorum Brunae a. 1956—1958 gesserit quidque pro- ponat et praeparet (J. L u d v í k o v s k ý)	8
Añnotaciones ad linguam Latinam in scholis docendam (E. K a m í n k o v á)	12
Argumenta lectionum a. 1958 Pragae et Brunae habitarum	15
Chronica: Societates philologorum extraneae (- v v -)	23
Laterculus membrorum Societatis	26
In memoriam Theodori Slusarenko (K. Z a k l y n s k ý j)	31
Bibliotheca Societatis Pragae (L. V i d m a n)	32

J

K

F

LEGENTIBUS

SALUTEM

OMNIBUS HAEC ACTA LECTURIS SA-

LUTEM DICIMUS QUAM PLURIMAM ATQUE EX ANIMI SENTENTIA ET EIS ET NOBIS OPTAMUS, UT, QUOD INEST, EIS PLACEAT. EX QUORUM NUMERO SPERAMUS NON DEFUTUROS, QUI CONSILIO BONO, IUDICIO SEVERO, IMMO ACCESSIONIBUS PROPRIIS ACTA NOSTRA EXORNENT ATQUE AUGEANT.

ACTA SOCIETATIS PHILOLOGORUM CLASSICORUM ARTIORE VINCULO, SICUT NOBIS PROPOSITUM EST, OMNES SOCIOS CUM IN SEDIBUS IPSIS SOCIETATIS TUM ALIBI VERSANTES CONNECTERE DEBENT. HOC MODO OMNES, QUIBUS STUDIA ANTIQUITATIS PROMOVENDA ET MEMORIA VITAE NEC NON CULTURAE ANTIQUAE PROPAGANDA SUNT CURAE, NECESSITUDINEM AMICITIAE INVICEM CONIUNGANT VELIMUS. QUAPROPTER OMNIA, QVAE IN SOCIETATE AGENTUR, IN PUBLICUM DARE DECREVIMUS, NE QUIS EORUM, QUI SPATII LONGINQUITATE VEL TEMPORIS INVIDIA IMPEDIUNTUR, NOTITIIS RERUM A SOCIETATE GESTARUM CARERET. SIC EFFICIETUR, UT DOCUMENTA, QVAE ALIAS IN TABULARIO OBRUTA PUTRESCERENT, MATERIA MORTUA ESSE DESINANT, QUIN POTIUS ANIMOS LEGENTIUM AD MEDITANDUM INDUCANT AC MEMORIAM RERUM PRISTINARUM VEL NUPER GESTARUM EVOCENT. SIC SOCII DE LATERCULO MEMBRORUM ET OMNIBUS, QVAE SOCIETAS AGIT, CERTIORES FIENT; QUOAD FIERI POTERIT, IN EISDEM ACTIS COMMENTATIONES RECENTISSIMAE DE STUDIIS ANTIQUITATIS CUM DOMI TUM APUD EXTERAS NATIONES RECOLENDIS NEC NON DE VIA ET RATIONE, QUA LINGUA LATINA DOCENDA SIT, IN LUCEM PRODIBUNT.

ACTA SOCIETATIS PHILOLOGORUM CLASSICORUM BIS IN ANNO EDENTUR. SPERANTES EA CUPIDE EXPECTATUM IRI OPERAM DABIMUS QUAM MAXIMAM, NE HAEC CUPIDITAS DECIPIATUR.

ZDRAVÍME VŠECHNY, KDO BUDOU ČÍST

TYTO ZPRÁVY, A PŘEJEME JIM I SOBĚ, ABY SE JIM OBSAH JEJICH STRÁNEK LÍBIL. SNAD SE PAK NALEZNOU MEZI NIMI TAKÉ LIDÉ, KTEŘÍ PŘISPĚJÍ K OBOHACENÍ OBSAHU ZPRÁV DOBROU RADOU, UPŘÍMNĚ MÍNĚNOU KRITIKOU NEBO I VLASTNÍM PŘÍSPĚVKEM.

JAK ZAMÝŠLÍME, MAJÍ BÝT ZPRÁVY JEDNOTY KLASICKÝCH FILOLOGŮ POUTEM, KTERÉ BY TĚSNĚJI SPOJOVALO ČLENY JKf, AŽ BYDLÍ V SAMÝCH STŘEDISCÍCH, KDE JKf ROZVÍJÍ SVOU ČINNOST, AŽ MIMO NĚ. RÁDI BYCHOM, ABY SE TAK UTUŽILY VZTAHY VŠECH TĚCH, KTERÝM ZÁLEŽÍ NA OSUDU ANTICKÝCH STUDIÍ A ŠÍŘENÍ ZNALOSTÍ O ANTICKÉM ŽIVOTĚ I KULTUŘE. PROTO JSME SE ROZHODLI SEZNAMOVAT ŠIRŠÍ VEŘEJNOST SE VŠÍM, CO SE NA PŮDĚ JEDNOTY DĚJE, ABY TAK NEZŮSTÁVALI BEZ INFORMACÍ O ČINNOSTI JKf I TI, KTERÉ JEJÍ ČINNOST NEMŮŽE PRO JEJICH VZDÁLENOST A NEDOSTATEK ČASU JINAK ZASÁHNOUT. TAK PŘESTANOU DOKLADY, KTERÉ BY JINAK TLELY V ARCHIVU, BÝT MRTVÝM MATERIÁLEM A BUDOU MOCI SE STÁT PODNĚTEM K ZAMÝŠLENÍ I PŘIPOMÍNKOU DÁVNÝCH I NEDÁVNÝCH UDÁLOSTÍ. TAK SE BUDOU ČLENOVÉ JEDNOTY DOVÍDAT O STAVU ČLENSTVA I O JEDNOTLIVÝCH PODNICÍCH, KTERÉ JEDNOTA USPOŘÁDALA, A POKUD TO BUDE MOŽNÉ, BUDOU ZPRÁVY PŘINÁŠET AKTUÁLNÍ ČLÁNKY O STAVU KLASICKÝCH STUDIÍ U NÁS I JINDE A O METODICE LATINY.

ZPRÁVY JEDNOTY KLASICKÝCH FILOLOGŮ MAJÍ VYCHÁZET VŽDY DVAKRÁT DO ROKA. DOUFAME, ŽE BUDOU OČEKÁVÁNY S DYCHTIVOSTÍ, A BUDEME SE SNAŽIT, ABY TATO DYCHTIVOST NEBYLA ZKLAMÁNA.

Q. B. F. F. F. Q. E.

MCMLIX

\int

Zpráva o činnosti pražské JKF 1956-1958 a plán další práce

Jednota českých filologů, založená r. 1868, přestala za druhé světové války pod tlakem poměrů vystupovat na veřejnost. Při reorganizaci spolkového života v ČSR nastoupila na její místo nová Jednota klasických filologů, přičleněná jako jiné vědecké společnosti k ČSAV. JKF se pokládá za právní dědičku staré Jednoty, jež skončila svou činnost r. 1951, a chce být i dědičkou jejích tradic. Byla ustavena 12. I. 1956. Předsedou zvolen prof. K. Svoboda, vědeckým tajemníkem doc. L. Varcl; zástupcem ČSAV je v Jednotě akad. A. Salač. Přípravné práce pro založení Jednoty konal od r. 1954 prozatímní výbor, řízený řed. A. Wolfem.

Členy Jednoty jsou zaměstnanci vědeckých pracovišť z oborů věd o antickém starověku (ústavy ČSAV, fakulty, musea), středoškolští učitelé s aprobací latiny nebo řečtiny a posluchači klasické filologie a archeologie vyšších ročníků. Pražská Jednota má nyní 184 členů.

Jednota je dotována ČSAV (r. 1957 činila dotace 7000 Kčs), jež schvaluje její pracovní i finanční plán. Jiným příjmem Jednoty jsou členské příspěvky (dosud 5 Kčs ročně).

Jednota zdělila od své předchůdkyně bohatou knihovnu a dále ji rozmnožuje. Nyní má knihovna přes 20 000 svazků.

Stará Jednota vydávala Listy filologické, odborná díla i školní učebnice. Listy nyní vydává Kabinet pro studia řecká, římská a latinská při ČSAV a ani vědecké knihy a školní učebnice nemůže nynější Jednota vydávat. Zato bude uveřejňovat – jako jiné vědecké společnosti přičleněné k ČSAV – dvakrát ročně své Zprávy.

Hlavním úkolem Jednoty je pořádání vědeckých přednášek s diskusemi. Děje se to na měsíčních členských schůzích v budově presidia ČSAV.

Dosud přednášeli:

1955

- A. Fialová, K počátkům Jednoty českých filologů.
- J. Frel, Atické vázy V. stol. se zřetelem k památkám v Národním museu.
- J. Martínek, Jan Hodějovský z Hodějova.
- P. Oliva, Vznik helénské národnosti.
- M. Klučka, Aristofanes jako politik a společenský kritik.

1956

- K. Svoboda, Antika u českých básníků na rozhraní 19. a 20. stol.
- J. Bartoš, K terakotám Středního Řecka v I. pol. 4. stol.
- Diskusní večer o účelu a dnešním stavu vyučování latiny a řečtiny.
- S. Segert, Ugarit a Řecko.
- F. Stiebitz, Zlomek o Gygovi a Kandalovi.
- R. Dostálová, Vznik a vývoj novořeckého stínového divadla.
- D. Martínková, Humanistické topografie.
- A. Salač, Latinská epigrafie na pražském hradě.
- L. Varcl, Ze světa papyrů.

1957

- J. Burian, Africké domény císařské doby.
- L. Zgusta, O tzv. informační teorii v lingvistice.
- J. Hejnic, Nové názory na řecké náboženství.
- L. Vidman, Poslání Plinia Ml. v Bithynii.
- M. Plezia, Neurowie Herodota — zarys historii i etnografii.
- A. Bartoněk, O krétském lineárním písmu B.
- J. Levý, Dub u Homéra a Hesioda.
- J. Drábek, O soustavě římského těsnopisu (Notae Tironianae).
- J. Nováková, Mezi sémantikou a literaturou.

1958

- B. Svoboda, Limes Romanus v ČSR.
- K. Berka, O stoické logice.
- Fr. Svejtkovský, K poetice českých humanistů 16. stol.
- Z. Vysoký, O nově nalezených zlomcích dramát Aischylových.
- S. Stati, La déclinaison du type polis.
- A. Salač, Pražské rukopisy Ciceronova Somnia Scipionis s komentářem Macrobiovým.

J. Janda, Stoická etika.

Na žádost Ústředního ústavu pro další vzdělání učitelů byl r. 1957/8 pořádán cyklus 6 přednášek pro učitele latiny a starověkých dějin na jedenáctiletkách. Přednášeli:

- P. Oliva, Dnešní hodnocení starověkých dějin.
- J. Burian, Ekonomické problémy otrokářského řádu.
- J. Frel, Vývoj antického umění.
- F. Krátký, Tělesná výchova v antice.
- J. Kopecký, Pedagogický odkaz antiky.
- E. Kamínková, Metodická přednáška o vyučování latiny.

Na zbytek r. 1958 a na r. 1959 se chystají přednášky:

- A. Schmidtová, Vydávání Husových spisů a jejich textová kritika.
- G. Hejzlar: Etruské umění.
- K. Svoboda, Ciceronova estetika.
- J. Fišer, III. kniha Lucretiova.
- J. Němec, Dům mysterií v Pompejích.
- S. Segert, Textová kritika Septuaginty.
- R. Hošek, O řeckém náboženství.
- D. Papas, Solomos, zakladatel novořecké poesie.
- E. Kamínková, Tradice racionalismu v Husových Betlémských kázáních.
- M. Klučka, Jazyk latinských spisů Komenského.

Mimo to se pomýšlí na seminář vyučování latiny (J. Kábrt) a popularisační přednášky: M. Korecký (Záběry z cesty po Řecku) a J. Frel (Co je nového v antickém umění?)

Jak viděti, snaží se pořadatelé přednášek seznamovat členy JKF s výtěžky bádání ve všech oblastech studia klasického starověku a pomáhat jim též ve školní praxi. Je na členech, aby se pilně účastnili přednášek, i když jim někdy jejich námět není blízký. Jen tak bude moci JKF plnit svůj úkol, povznášet národní vzdělanost poznáváním antiky, jako jej plnila její předchůdkyně.

K. SVOBODA

Zpráva o činnosti brněnské odbočky JKF 1956-1958 a plán další práce

Nová organisace vědeckých společností znamenala pro brněnskou odbočku Jednoty českých filologů o to větší změnu, že tato odbočka, ustavená 29. ledna 1924, sdružovala filology všech oborů, tedy i filology moderní, při čemž při ní ovšem záhy vznikl kroužek romanistický a později i slavistický, které rozvíjely v jejím rámci horlivou činnost, hlavně přednáškovou. Přeměna Jednoty českých filologů na Jednotu filologů klasických vzbuzovala pochopitelně u brněnských pěstitelů klasických studií obavy, zda bude mít JKF, jako výběrová vědecká společnost, v Brně, vedle universitní katedry a bez větší opory v prořídlech řadách posluchačů a středoškolských učitelů latiny, dostatečný základ a důvod existence. Tím si třeba částečně vysvětlit, že přípravný výbor, zřízený likvidujícím výborem odbočky JČF 18. března 1955, neprojevil zprvu navenek žádnou činnost. Po delším váhání a rozptýlení některých pochybností zvítězilo však definitivní rozhodnutí udržet i v Brně, třeba ve skromnějším měřítku, velkou tradici Jednoty českých filologů a přispívat v okruhu působnosti odbočky k organisaci a podpoře vědecké práce a k její popularisaci. Na ustavujícím valném shromáždění JKF v Praze 12. ledna 1956 zastupoval brněnský přípravný výbor odb. as. dr. Josef Češka a vlastní ustavující členská schůze odbočky se uskutečnila za účasti 29 členů JČF 24. dubna 1956.

Program ustavující schůze byl vyplněn vedle přednášky odb. as. dra Antonína Bartoňka „K rozřešení krétského lineárního písma B“ výkladem předsedy přípravného výboru prof. J. Ludvíkovského o nové organisaci vědeckých společností a o stanovách JKF. Protože nebyl ještě vypracován organizační řád pro odbočky, navrhl přípravný výbor po dohodě s ústředím JKF a s komisí ČSAV pro organisaci vědeckých společností prozatím výbor pětičlenný. Ten byl pak ustavující schůzí jednomyslně schválen v tomto složení: prof. dr. Jaroslav Ludvíkovský, předseda; univ. lektor Antonín Hartman, místopředseda; odb. as. dr. Josef Češka, jednatel; odb. as. dr. Radislav Hošek,

referent pro knihovnu; pracovník ČSAV dr. Karel Čupr, hospodář a zapisovatel. V závěru schůze přál bývalý starosta odbočky JČF, senior klasických filologů prof. F. Novotný, odbočce a jejímu výboru mnoho zdaru.

Je třeba i v této zprávě poděkovat, jak se stalo již na ustavující schůzi, odstupujícímu výboru odbočky JČF, zejména prof. dru F. Stiebitzovi, který stál v čele odbočky od 14. 12. 1938 a převedl ji přes těžká léta nacistické okupace, a docentu dru Al. Gregorovi, který byl jejím jednatelem nepřetržitě od svého založení. Přednášková činnost odbočky JČF trvala, třeba v omezené míře, i po zavření českých vysokých škol a pokračovala po osvobození. Zprávy o této činnosti a o vnitřním životě odbočky JČF až do její likvidace nevyšly tiskem, ale jsou uchovány v zápisní knize a v knize presencí, uložených nyní v archivu odbočky JKF.

První starostí nového výboru a jejího jednatele byl nábor členů brněnských i mimobrněnských, určitěji řečeno, působících v obvodu bývalé země Moravskoslezské, kde bylo organizování klasických filologů svěřeno naší odbočce. Výsledek byl a je uspokojivý, neboť odbočka navrhla ústředí ku přijetí dosud 60 členů. Tohoto počtu bylo ovšem dosaženo tak, že se přihlásili za členy i někteří pěstitelé příbuzných oborů, asi těch, které jsou zastoupeny v Kabinetu pro studia řecká, římská a latinská ČSAV a v Listech filologických. Bylo také doporučeno za členy se souhlasem ústředí několik posluchačů nejvyšších ročníků klasické filologie.

Odbočka JKF převzala podle úředních směrnic majetek odbočky JČF, to znamená, protože jiného jmění nebylo, její knihovnu. Bohužel tato knihovna těžce utrpěla několikerým stěhováním a špatným umístěním za války, kdy se mnoho knih ztratilo. Po osvobození se vrátila knihovna na filosofickou fakultu a je nyní uložena ve dvou menších místnostech klasického semináře. Při reorganizaci Jednoty bylo nutno nejprve učinit v těchto místnostech, přeplněných knihami z různých zrušených knihoven, za pomoci studentských brigád jakýs takýs pořádek. Knihy, které nemají cenu pro studijní úkoly JKF, byly buď věnovány fakultním seminárním knihovnám nebo jinak odklizeny. Pro četné mezery v původním stavu knihovny

se objevila potřeba knihovnu zcela nově uspořádat a nově katalogisovat. Tato práce bude ovšem trvat delší dobu a bude také třeba zlepšit osvětlení temných místností, než se stane knihovna užitečným a členstvu přístupným doplňkem knihovny seminární. O koupi některých nových vědeckých děl, hlavně sovětských a východoněmeckých, bude referováno později.

Přednáškové členské schůze se uskutečnily v roce ustavení odbočky 1956 celkem čtyři. Po přednášce dra Bartoňka, o níž se stala už zmínka, obnovil dlouholetou tradici svých výročních zájezdů do Brna předseda ústředí JKF dr. K. Svoboda přednáškou „Antické a středověké názory na funkci slovesného umění“, která se konala za značné účasti 17. května 1956. Dne 7. června téhož roku promluvil odb. as. dr. R. Hošek na téma „Nové příspěvky k počátkům řeckého náboženství“ a 13. prosince referovali dr. A. Bartoněk, dr. R. Hošek a dr. Z. Zlatuška podle svých zájezdových zkušeností o starověkých studiích v NDR a v Bulharsku. Přednáškový program roku 1957 zahájil odb. as. dr. J. Češka 21. února přednáškou „Diferenciace otroků v Římě“. Dne 21. března přednášel odb. as. dr. Pavel Beneš na téma „Ke vzniku rumunského členu“, 30. dubna kand. hist. věd sofijské university Velizar Velkov promluvil o stavu klasických studií v Bulharsku a 3. prosince prof. dr. G. Hejzlar o sovětském archeologickém výzkumu v oblasti antického Černomoří. Největším podnikem toho roku byl večer poesie Ovidiovy k 2000. výročí básníkovy narození s úvodním slovem prof. dra F. Stiebitze a s obsáhlým programem recitačním a hudebním. Konal se 18. prosince 1957 v aule filozofické fakulty a zúčastnilo se ho asi 300 návštěvníků.

Výbor odbočky udržoval, jak se rozumí samo sebou, nejuzší přátelské a pracovní styky s ústředím, na jehož výborové a správní schůze vysílal svého zástupce, dále s katedrou starověké kultury a se sesterskými organizacemi brněnskými, zejména s Kruhem moderních filologů a s Jazykovědným sdružením, jejichž podniků se namnoze zúčastňovali i naši členové. Pamatoval také na životní jubilea vynikajících filologů. Tak zejména dne 29. srpna 1956 blahopřáli zástupci odbočky prof. F. Novotnému k 75. narozeninám a k obnovení čestného členství a odevzdali mu při té příležitosti pozdravnou adresu JKF, dílo profesora E. Hrbka a uměleckého knihaře J. Svobody.

Plán práce odbočky do budoucího roku, pokud se týče knihovny, jsme už naznačili. O přednáškách uspořádaných v první polovině r. 1958 informují sylaby níže otištěné. Od 3. října do 5. prosince 1958 se konají v Brně každý pátek přednášky cyklu „Na soumraku antiky“. Cyklus pořádá Československá společnost pro šíření politických a vědeckých znalostí, ale poněvadž téměř všichni přednášející (prof. dr. Stiebitz a dr. Hejzlar, odborní asistenti dr. Češka, dr. Erhart, dr. Hošek, dr. Hrubý, dr. Zlatuška) jsou členy nebo i funkcionáři Jednoty, lze označit tento cyklus v jistém smyslu i za její podnik, třebaž z formálních důvodů nebyla odbočka uvedena jako spolupořadatelka. Jinak přislíbili odbočce pro nejbližší dobu přednášky prof. dr. Hejzlar a Stiebitz a odb. as. dr. Erhart a dr. Hošek. Určitá data zde neuvádíme, protože pro četné přednášky a kulturní podniky pořádané na fakultě a pro různé jiné překážky není obyčejně možno je dodržet.

Nemůžeme zakončit tuto první zprávu o činnosti brněnské odbočky JKF jinak než srdečným poděkováním výboru ústředí, který projevoval od počátku plné pochopení pro naše potřeby a všestranně nás podporoval. Náš dík platí dále děkanství filosofické fakulty za poskytnutí místností pro knihovnu a pro pořádání přednášek, brněnským denním listům za ochotné a bezplatné ohlašování našich podniků a ovšem zejména všem těm, kteří v odbočce přednášeli, neboť především na nich záleží i v budoucnosti úspěšné plnění našeho hlavního úkolu.

JAROSLAV LUDVÍKOVSKÝ

Poznámky k vyučování latině

O procesech v nervové soustavě při vyučování cizím jazykům pojednala velmi jasně a přístupnou formou J. Dunovská v knize *Vyučování cizím jazykům z hlediska učení I. P. Pavlova* (Praha 1956). Z Pavlovova učení vyvodila cenné důsledky pro vyučování cizím živým jazykům. Mnohé z nich lze aplikovat na vyučování latině podle platných osnov.

Mnoho pozornosti věnuje J. Dunovská osvojování slovní zásoby. U žáka existuje pevné spojení mezi odrazem skutečnosti v I. signální soustavě a výrazem mateřského jazyka v II. signální soustavě. Úkolem vyučování cizímu jazyku je vytvořit a upevnit ještě dva spoje: jednak mezi slovem mateřského jazyka a slovem jazyka cizího, jednak mezi odrazem skutečnosti a cizím slovem. Pro vyučování latině, založeném převážně na překládání, má největší význam první z nich. Spojení mezi českým a latinským výrazem je třeba vytvářet oběma směry, to znamená opakovat i zkoušet tzv. slovíčka překládáním z latiny do češtiny i opačně, střídat v jedné hodině oba druhy překladů. Někteří učitelé chybují tím, že zkouší slovíčka jen překladem z češtiny do latiny, ač při práci s větami v učebnici naprosto převažuje opačný překlad. Naopak znalost tvarosloví i základních jevů větné syntaxe se upevní a prohloubí jen tehdy, procvičí-li se látka nejen překladem latinských vět, ale i obměňováním těchto vět a překládáním jednoduchých souloví a vět, nepřinášejících nový lexikální materiál, z češtiny do latiny. V tomto směru se dostává zatím mladým učitelům málo pomoci od autorů učebnic. Tak se může stát, že se překlad české věty do latiny vyskytne ve vyučování po prvé při písemné zkoušce.

Abý se spojení mezi českým a latinským výrazem upevnilo, je třeba zapojit do práce co nejvíce receptorů: žák má nová slova slyšet vzorně vyslovená učitelem, vidět je napsaná, sám vyslovovat i psát do slovníčku. Opakovat a zkoušet je třeba slova jak jednotlivě, tak ve slovních spojeních, kde se střídají různé gramatické tvary.

Osvojování a upevňování nových slov v paměti dále vy-

datně napomáhá vytváření logických spojů spojené se základním poučením o tvoření slov a osvětlováním etymologických souvislostí. To umožní žákovi, aby spojoval slova s jinými slovy latinskými, se slovy mezinárodními a zdomácnělými, konečně i s českými slovy nebo slovy jiného živého jazyka, pokud se mu učí. To vše má širší význam než pomoc při rozšiřování a upevňování slovní zásoby: tento postup rozvíjí myšlení a rozšiřuje obzor. Je však nutno pečlivě dbát, aby ho učitel užíval v míře přiměřené věku a znalostem žáků tak, aby jeho výklady byly žákům pomoci, ne rozšiřováním látky a novým zatěžováním.

Druhému spojení, mezi odrazem skutečnosti ve vědomí a latinským výrazem, nevěnujeme tolik péče, kolik je jí třeba při osvojování živého cizího jazyka. Neklademe si za cíl, aby se žák obešel bez překladu a učil se latinsky mluvit nebo číst s porozuměním souvislý text. To však neznamená, že smíme toto spojení zanedbat. Je naopak třeba zajistit, aby žák neužíval žádného slova, které by nedovedl spojit s konkrétní představou nebo dostatečně jasným pojmem. Skutečnosti, o nichž čte a mluví, mu musí být známy nebo v přiměřené míře vysvětleny, nemá-li vyučování nabýt formalistického charakteru. Při vysvětlování jevů vlastních antické společnosti je třeba položit důraz spíše na přiměřený rozsah vysvětlení, aby učitel promyslel, co je nutné a účelné stručně říci, aby se neztrácel čas rozsáhlými výklady. Vysvětlit tyto věci obvykle žádný učitel, zaujatý pro antiku, nezapomene, úsilí musí vynaložit na omezení a stručnost. Běží však také o pojmy mluvnické. Každý zkušený učitel ví, že se musí přesvědčit u každého mluvnického pojmu, s nímž začíná ve třídě pracovat, zda mu žáci dobře rozumějí. Tím spíše je třeba dobře vysvětlit nový pojem, na př. co je perfektum a jak se liší od imperfekta. V době, kdy se žáci seznámí s tvořením indikativu perfekta, překládají už běžně v učebnici souvětí, rozhodně znají indikativní věty vztažné, myslím tedy, že by nebylo ztrátou času, kdyby učitel vyložil i rozdíl v relativním užívání obou časů, že totiž imperfektum vyjadřuje děj současný s jiným dějem minulým, zatím co jen perfektum může vyjádřit děj předčasný před dějem přítomným. Připravoval by si tak půdu pro výklad souslednosti časů a rozvíjel myšlení žáků i jazykový cit. Zároveň by učinil

krok na cestě k tomu, aby žáci chápali užívání časů v latině jako jednotný systém, ne jako soubor izolovaných, složitých a nepochopitelných pravidel, jak se dosud namnoze děje.

Výklad o spojení mezi výrazem a skutečností nás zavedl k mluvnicí. Vraťme se však ještě k osvojování slovní zásoby. Důležitost spojení mezi slovem a skutečností se znovu potvrdí při vypracovávání přesného a jazykově správného překladu souvislého textu. Při tom je zvláště důležité, aby rozbořením větné stavby i významu slov žák dospěl k pokud možno přesnému poznání skutečnosti, o níž autor mluví, i autorova postoje k této skutečnosti a aby pak kolektiv třídy za učitelova vedení hledal nejvýstižnější překlad. Vyučování je ochuzeno o zvláště cenné prvky, je-li tato cesta hledání soustavně zkracována tím, že komentář podává hotový volný překlad, aniž ukáže, jak se k němu dospívá.

Existuje-li skupina slov, u nichž by bylo třeba vypracovat přímé spojení se skutečností bez zprostředkování jazyka mateřského, jsou to nejjzákladnější a nejběžnější mluvnické termíny, jako jména pádů, slovesných rodů, časů a způsobů, názvy tří druhů slovních (substantivum, adjektivum, adverbium) a pod.

Pokud běží o vytváření logických spojů, tak cenných a důležitých při osvojování slovní zásoby, jejich význam je ještě větší a zřejmější při vyučování mluvnicí. V krátkém referátu není možno pojednat o celé složité problematice mluvnického vyučování, jen jedné její stránky bych se chtěla ještě jednou alespoň stručně dotknout. Pokládala bych za správné, aby učitel vytvářel u žáků ještě více, než se běžně děje, spoje odpovídající systémnosti jazyka, aby v tvarosloví i ve větné skladbě soustavně, krok za krokem spojoval jednotlivé poznatky ve větší soustavy. Často se to děje až při opakování větších partií. To je ovšem velmi vhodná příležitost, ale začínat je třeba už dříve, při výkladu. Tak je správné celý výklad o vedlejších větách konjunktivních i indikativních založit na pravidlu o soustřednosti a na původním významu konjunktivů, ne na spojkách. Žákům by pak mělo být jasné např., že pravidlo o užívání konjunktivů ve větách účelových a ve větách časových po *cum historicum* je jen dvojí částí obecného pravidla. Výklad

o různých druzích **cum** v indikativních větách časových by pak mohl být vůbec zjednodušen: kdyby byli žáci vedeni k tomu, aby více pozorovali vztahy mezi ději vět hlavních a vedlejších, našli by za učitelova vedení při rozboru souvětí vhodné náhrady za první hrubý překlad **cum** = když (např. kdykoli, kdy a pod.). Druhy a názvy časového **cum** by pak mohly být vynechány.

Jsem si plně vědoma, že postupů, o nichž jedním, zkušení učitelé užívají a každý z nich by snadno mohl doplnit mé příklady nebo postavit proti nim své zkušenosti. Avšak kdo chápe vyučování jako tvořivý proces, rád znovu a znovu přemýšlí o jeho jednotlivých složkách a vidí je v nových souvislostech. Kdyby k tomu, byť jen v jediném bodě, můj referát přispěl, splnil by svůj úkol.

EVA KAMÍNKOVÁ

PŘEDNÁŠKY JKF V R. 1958

Praha

Résumé přednášek, jež uspořádala JKF v r. 1956—1957, bylo uveřejněno v Listech filologických 5 (80) 1957, 282—283 a 6 (81) 1958, 244—247.

Bedřich Svoboda, Limes Romanus na území ČSR

(30. I. 1958)

Problémy limitu na území naší republiky jsou nyní horlivě studovány a v terénu sledovány zvláštní Komisí pro Limes Romanus. Přednášející se omezil na základní otázku doby a síly římského zásahu na území naší republiky. Vzpomenul starších prací a výzkumů na Mušově u Mikulova a na Stupavě severně od Bratislavy, hlavní pozornost však věnoval novým výzkumům na Leányváru u Komárna a v Milanovicích u Nitry.

Tábor na Leányváru byl zbudován v menších rozměrech, než je nyní, již ke konci 1. stol. n. l., v první čtvrtině 2. stol. přestavěn do kamene; pak velmi trpěl nájezdy nepřátel. Ještě ve 4. stol. byl znovu opevňován. Charakter stavby v Milanovicích není ještě dokonale jasný; je to stavba pozdní ze 4. stol. V 5. stol. se obě stavby staly obydlím provinciálního obyvatelstva a snad také dočasným sídlem nových vládců kraje.

Karel Berka, O stoické logice

(27. II. 1958)

V dějinách filosofie a logiky byla dosud přeceňována logika aristotelovská a téměř opomíjena logika stoická, vyložená především u Chrysippa. Stoická logika se od Aristotelovy liší výstavbou systému, formulací úsudků i terminologií. Na její vznik a další vývoj bezprostředně působil rozvoj věd, hlavně lékařství, gramatiky a matematiky. V přednášce byl ve stručnosti probrán systém stoické logiky: rozdělení stoické filosofie a logiky, teorie poznání a psychologie, gramatika a sémantika, vlastní logika (zejména teorie výroků a dedukce).

Další vývoj stoické logiky lze sledovat u Galena a Boethia, ve středověku např. u Occama a její vliv vzrůstá opět v poslední době.

František Svejkský, K poetice českých humanistů 16. stol.

(27. III. 1958)

Jednou z dosud soustavně neprobádaných oblastí literatury 16. stol. v českých zemích jsou otázky poetiky. Zvláštní okruh problémů přináší tu její studium v souvislosti s tvorbou česky píšících autorů, vycházejících z tradice poetiky humanistické. Tito spisovatelé a básníci nepřejímali humanistické podněty pasivně, nýbrž osobitě se s nimi vyrovnávali, když vycházeli z jiného hodnocení společenské funkce literatury, než tomu bylo u děl latinských humanistů. To se projevilo rozdílnou mírou ohlasu podnětů humanistické poetiky v jednotlivých druzích literárních děl i v teoretických dílech, věnovaných těmto otázkám. V bohatém literárním vývoji tohoto období uplatňovaly se ovšem vedle podnětů humanistických ještě další tendence, opřené o starší tradici, o postupy lidové slovesnosti nebo o nově se formulující poetiku barokní.

Zdeněk K. Vysoký, O nově objevených zlomcích dramát Aischylových

(24. IV. 1958)

Větší zeň papyrových zlomků z her Aischylových přinesly teprve v posledních 25 letech florentské a britské edice. Papyry pocházejí z téhož místa (z Oxyrhynchu) a jsou součástí několika starověkých edicí souborných z doby od sklonku 1. až do poč. 3. stol. n. l. Většinou jde o zlomky z her dosud neznámých. Nejcenější poznatky přinesly nové texty o satyrském dramatu Aischylově (*Diktyúlkoi*, *Theóroi é Isthmiastai*, *Glaukos pontios* aj.). K určení aischylovského původu zlomků a názvů her přispívají někdy náhodně shody veršů s citáty již dříve známými, jindy obsah, situace, dikce, a ovšem i shoda písma a vzhledu s písmem a vzhledem papyrů již určených. Jako doklady jsou uváděny kratší papyrové zlomky, které lze zařadit do exposice Aisch. Myrmidonů, Rybářů a Ifigenie, nebo vůbec do některých dramát (*Semelé*, *Filoktétés*).

Podrobněji bylo pojednáno o Aisch. dramate „Rybáři“ asi z doby po r. 472, satyrské hře *Isthmíastai* a Myrmidonech, úvodní tragedii dramatického cyklu o následcích Achilleova hněvu, v níž lze pozorovat i rozdíly mezi homérskou a aischylovskou versí mythu.

Cenným přínosem jsou i zlomky hypotéz k některým dramatům Aischylovým: k Filoktétu, ke hře *Aitnai*. Nelze sice dokázat, že by zl. 9 a 8 P. Ox. 2256 náležely přímo této hře Aischylově, ale pravděpodobně oba tyto zlomky bezprostředně spolu souvisejí a jsou součástí proslovy téže personifikované *Diky*, oslavující dary míru.

Ukázky rekonstruovaných textů některých zlomků byly podány v metrických překladech.

Sorin Stăti (Bukurešť), La déclinaison du type polis
(7. V. 1958)

Obvykle převládá mínění, že skloňování substantiv vzoru *polis* je pokračováním flexe *ie*. substantiv na *-i-/-ei-* se střídáním samohlásek *e/o* v slabice před koncovkou a nulovým stupněm v koncovce. K vysvětlení skloňování subst. *polis* u Homéra a v nářečí atickém se předpokládá, že celá tato deklinace vychází od dativu-lokativu **polê-*. Tento předpoklad vyvolává četné námitky.

Autor navrhuje tuto hypotézu: Substantiva vzoru *polis* se skloňovala v původním společném řeckém jazyku pravděpodobně se střídáním *-i-/-ei-* v slabice před koncovkou. V této flexi *-i-* mezi samohláskami nezmizelo, jelikož bylo podporováno zachováním *-i-* mezi souhláskami (*polis*, *polin*) a před souhláskou (**poleisi*). V období, kdy dvojhhláska *ei* se počala mísit s *ê* (později značené *ei*), vzor *polis* se skloňoval pravděpodobně *polis*, **polêos*, **polêi* atd. V atickém nářečí nastala metathese kvantity a **polêos* se mění na *poleôs* atd.

Antonín Salač, Pražské rukopisy Ciceronova Somnia Scipionis s komentářem Macrobiovým
(29. V. 1958)

V pražských knihovnách jsou dva rukopisy, obsahující *Somnium Scipionis* a komentář Macrobiův k tomuto excerptu ze VI. knihy Ciceronova díla *De re publica*. Rkp. UK pražské VIII H 32 pochází ze samého začátku 12. stol. a při jeho srovnání s edicí K. Zieglera se ukázalo, že na některých místech zaslouží rukopisné čtení přednost před čtením přijatým do textu. V tomto rkp. je text *Som. Scip.* na prvním místě, pak je vepsána básnička o 5 hexametrech, jejíž rozbor ukázal zajímavé vztahy k náboženskému hnutí Albigenských.

Druhý rkp. Kapitulní knihovny pražské H 2 je o něco mladší, je psán písařem, který sám latinsky neuměl, ale byl tak svědomitý, že na místech, kde sám nedovedl svou předlohu přečíst, raději ponechával volné místo, jež

bylo pak doplňováno rukou zcela jinou a pozdější. V tomto rkpce je text Som. Scip. položen až za komentář Macrobiův a na samém konci textu je kresba, představující mnicha, s poznámkou, že rkp. patřil v pozdější době nějakému klášteru bosáků, bohužel jméno kláštera není jasně čitelné.

Jan Janda, O stoické etice

(12. VI. 1958)

Stoikové navazují na prvky učení sokratovského, kynického, akademického i peripatetického, vytvářejí z nich však nový a vnitřně ucelený systém. Jedním ze základních rysů stoické filosofie je kosmopolitismus, který přispíval k vymýcení zakořeněných předsudků o rozdílu mezi svobodnými a otroky, mezi Řeky a barbary ap.

V stoické filosofii je člověk, podobně jako u Aristotela, tvorem od přírody společenským; všichni lidé jsou totiž podle stoiků částmi téhož světového ohně, z kterého se při narození oddělili a do kterého se po smrti vrací; ve všech je stejný rozum a všichni jsou určeni svou přirozeností k pospolitému životu. Avšak pospolitost, ke které člověk patří, není jednotlivá polis, kde vládou lokální zákony, nýbrž polis světová — kosmopolis, kde vládne „společný zákon“, zákon Diův. Hlavní zásada stoické etiky, „žít shodně s přírodou“, to znamená, že člověk má jednat jak v souladu s vlastní přirozeností (tj. má se projevovat jako bytost rozumná a společenská), tak v souladu se světovým celkem (tj. má podřizovat své jednání „společnému zákonu“). Stoikové zachovávají významné stránky ideologie městského státu: ideu pospolitosti, „společného zákona“, který tuto pospolitost stmeluje, podřízení individua celku ap. — Jako se v polis dělili lidé na dvě základní kategorie, tj. občany, kteří užívali zákonů, a neobčany, kteří stáli mimo ně, tak se u stoiků dělí lidé na mudrce, kteří chápou světové dění a kteří mají účast na „společném zákoně“, a na pošetilce, kteří světovému dění nerozumějí a na „společném zákoně“ účast nemají. Jedině mudrcové jsou v kosmu občany, kteří mohou mít i všechny ctnosti, zatímco ostatní lidé jsou cizinci a otroky, kteří mají všechny nectnosti. Základem stoických paradox je ztotožnění zákona se správným věděním (= stoickou filosofií). Tento názor byl projevem kritického vztahu k tehdejšími institucím a zákonům a teoreticky zdůvodňoval jejich oddělenost od existující společnosti.

Společně s Ústředním ústavem pro další vzdělávání učitelů uspořádala JKF tyto přednášky:

Jan Burian, Ekonomické problémy otrokářského řádu

(9. I. 1958)

V přednášce byly probrány jednak obecné rysy otrokářské výroby ve starověku, jednak její specifické znaky.

V první části pojednal přednášející o přechodu od patriarchálního otroctví ke klasickému a všiml si názorů svobodných na otrockou práci. Za zvláštní rys otrokářského hospodářství je třeba považovat jeho v podstatě naturální ráz a jistou uzavřenost, jež se projevovala ve snaze určitých ekonomických celků (statků, bohatých domů) po co největší soběstačnosti. Tyto okolnosti však nebránily dočasnému intenzivnímu rozvoji směny a peněžního hospodářství v antice, který v určitých dobách a v určitých oblastech silně zastíral naturální ráz antické výroby. Ačkoliv otrokářské práce konkurovala práci svobodné, byla na ní do jisté míry závislá a v určitém měřítku přímo vyžadovala její existenci.

František Krátký, Tělesná výchova v antice

(13. II. 1958)

Živým odkazem antické tělesné výchovy jsou olympijské hry, idea spartakovská a idea harmonické výchovy. Řekové přejali a tvůrčím způsobem rozmnožili základ krétské tělesné kultury, proti býku však u nich vítězí kůň (hippika). Na historii olympijských her se ukazuje vývoj celé řecké tělesné kultury s jejím obdobím gymnastiky, agonistiky a atletiky, které odrážejí sociálně-ekonomický vývoj řecké otrokářské společnosti. Politický zápas Sparty a Athén se jeví i v různém pojetí tělesné výchovy. Období makedonské a římské, jehož charakteristické rysy byly probrány, je už úpadkové. Přednášející dále ukázal na historii gladiátorských her, jejich souvislost s povstáním otroků, především Spartakovým.

Realisaci ideálu tělesné a duševní harmonické výchovy, jak je vyjádřena i v Iuvenalově *mens sana in corpore sano*, umožnila v antice úzká spolupráce lékaře a pedagoga.

Jaromír Kopecký, Pedagogický odkaz antiky

(13. III. 1958)

Mluví-li se o dědictví antiky ve výchově a vzdělání, myslí se obvykle na Řeky, ideál se vidí v jejich uceleném, jednotném světovém názoru, v jeho vyrovnanosti, harmoničnosti, v umění být člověkem, v umění žít. Tyto ideály však prošly dlouhým vývojem přes renesanci až k současné době. Tento vývoj je charakterisován stále vzrůstající demokratisací výchovy a vzdělání. Ideály antického humanismu, mající na zřeteli především jednotlivce, obnovené v době renesance, jsou od doby Komenského velmi zřetelně podřizovány širšímu hledisku sociálnímu, nejde už o všestranný harmonický rozvoj vybraných jednotlivců, nýbrž všech členů společnosti. Do popředí se dostává otázka pojetí vzdělání, rovnováhy humanitního a přírodovědného vzdělání. Moderní člověk žije zatím v duchovním rozdvojení: každodenní všední život tráví v prostředí vytvořeném vědou a technikou, žije v přítomnosti, náplň

citového a duchovního života čerpá z minulosti. V produktivní rozmluvy s Řeky můžeme vstoupit jen tehdy, jestliže budeme stát pevně v pravdě naší současné existence.

Eva Kamínková, Poznámky k vyučování latině

(10. IV. 1958)

Pro závažnost této přednášky pro učitele latiny uveřejňujeme rozsáhlejší výtah na str. 12—15.

Brno

Zdeněk Zlatuška, K problematice nájmu laurijských stříbrných dolů

ve IV. stol. př. n. l.

(13. II. 1958)

Nově publikované nápisy přinášejí důležitý nový materiál pro určení doby, na kterou byly laurijské doly patřící státu pronajímány. Tyto nápisy mohou doplnit Aristotelův údaj v Athénské ústavě (47, 2), který je v jediném zachovaném rukopise porušen.

Aristotelem uváděná kategorie dolů *metalla ergasima*, t. j. doly, které jsou stále v provozu, je uváděna i v nápisech, a patří k ní zřejmě i doly označené v nápisech *ek tes steles*. Pro tuto kategorii platí doba nájmu tři roky, jak ji uvádí Aristoteles. Druhá Aristotelova kategorie, *metalla synkchoremena*, v nápisech doložena není, ale je právem ztotožňována s doly, které jsou v nápisech označeny jako *anasaximon* a *palaion anasaximon*, t. j. doly, které byly nějaký čas mimo provoz nebo změnily nájemce, a *kainotomia*, t. j. nově založené doly. Údaj doby, na kterou byly pronajímány doly této kategorie, je u Aristotela porušen, a vydavatelé „Athénské ústavy“ ho obyčejně čtou i, t. j. 10.

Americká badatelka Margaret Crosby, která se zabývala novými nápisy a publikovala je, soudí podle údajů jednoho z nich, že je možno považovat za dobu nájmu dolů této kategorie 7, případně 8 roků, neboť to odpovídá datování příslušného nájmu lépe, než období deseti let. Jak se zdá, nepřipadá v úvahu období osmi roků, a je tedy možno pokládat za nejpravděpodobnější dobu nájmu dolů této kategorie 7 let. Doplnění tohoto čísla do Aristotelova textu pak nepůsobí graficky žádné obtíže.

Antonín Bartoněk, Nynější stav v bádání o starověkých slabičných písmech východního Středomoří

(12. III. 1958)

Ve staré Egeidě a na Kypru rozeznáváme dnes celkem těchto pět druhů předalfabetických písem:

1. krétské písmo hieroglyfické (2000—1650); několik set dokladů na Krétě i mimo ni;
2. krétské lineární písmo A (1700—1400); přes 250 dokladů jen na Krétě;
3. krétomykénské lineární písmo B (1450—1200); skoro 5000 dokladů, velkou většinou na hliněných tabulkách, jednak na Krétě (jen Knossos), jednak na řecké pevnině (hlavně Pylos, Mykény a Théby);
4. písmo kyprominojské (1550—1000); přes 200 dokladů jednak na Kypru, jednak v starověkém Ugaritu (Syrie);
5. klasické písmo kyperské (700—200); na 500 dokladů z Kypru.

Genealogii těchto písem jest si přitom představovat asi takto: Od písma hieroglyfického vede přímá cesta k lineárnímu písmu A, zde se však vývojová linie rozděluje. Jedna větev, západní, zůstává v Egeidě a přechází v lineární písmo B, dosvědčené jednak na Krétě, jednak o něco později v pevninském Řecku, druhá větev se rozvíjí na Kypru a je dosvědčena nejprve jako písmo kyprominojské a o několik století později jako klasické písmo kyperské. Mladší kyperské písmo bylo úspěšně rozluštno již v druhé polovině minulého století, a celkem všeobecně se dnes považuje za správné i Ventrisovo nedávné rozluštění lineárního písma B (v každém z obou případů jde o zvláštní řecké nářečí, avšak ne všechny texty psané těmito písmi musí být řecké). Naproti tomu dosavadní pokusy rozluštnit i lineární písmo A a písmo kyprominojské je nutno považovat za neúspěšné. Snad byly těmito písemnými systémy zachycovány některé předřecké indoevropské jazyky „maloasijské“, s větší pravděpodobností tu však máme co činit s jazyky vůbec neindoevropského, „mediterránního“ typu.

Velizar Velkov (Sofie), Římské umění v Bulharsku
(23. V. 1958)

Při svém příchodu do Thrákie a Moesie se Římané setkali s nejednotným stavem země. Jižní část dnešního Bulharska až po Balkán (Haemus) byla silně hellenisovaná, severní část od Balkánu po Dunaj byla hellenisovaná slaběji a na pobřeží Černého moře byly staré řecké kolonie, jako Mesámbría, Odessos, Dionysopolis, Apollónia en Pontó aj. Tuto svoji odchylnou tvářnost všechny tři krajiny v římské době ztratily, i když přímořská města řecká až mnohem později. Ovšem oddělení řeckých a romanisovaných míst trvalo.

Pro římské umění mají zvláště velký význam tři údobí, a to:

1. doba Traianova, charakterisovaná velkým množstvím nově založených měst, jako Marcianopolis, Nicopolis ad Istrum aj. Tato města doplňují obranný řetěz podunajského limitu, vybudovaného v průběhu I. století, často na místech starobylých osad thráckých.
2. Doba Severů jako doba největšího rozkvětu balkánských měst.
3. Doba po Diokleciánovi, zvl. údobí Konstantina Velkého, který přenesl své sídlo do Serdiky.

Přednášející si povšiml nejen kultury městské, ale i venkovské. Svůj výklad doprovodil promítnutím řady nejnovějších výkopů, zvláště z Arčaru (starov. Ratiaria) a z okolí Burgasu (Apollonia) aj.

Karel Svoboda, O členech jednoduché věty

(12. VI. 1958)

I. Vývoj učení o větých členech. Hlavní větné členy, podmět a přísudek, stanovil Platon a Aristoteles, ostatní určil G. Girard a F. K. Becker. Beckerův větný rozbor nabyl ve školním vyučování převahy. Jedni jazykovědci větné členy odmítali jako jev negramatický, jiní na nich zakládali své pojetí skladby. K. W. L. Heyse a F. Miklosich se snažili dokázat, že vedle dvoučlenných vět majících podmět a přísudek jsou i věty jednočlenné, pravděpodobně starší. Od G. v. Gabelentze se vedle gramatického podmětu a přísudku mluví také o podmětu a přísudku psychologickém.

II. Theorie. Aby se větě jako celku rozumělo, je třeba rozlišit její členy a zjistit jejich vzájemný poměr. Těmito členy nerozumíme tvary, nýbrž funkce, významy. V české větě je možno rozlišovat dva hlavní členy, podmět a přísudek, a čtyři vedlejší členy, předmět, doplněk (nomen prae-dicativum), přívlastek (s přístavkem) a příslovecné určení. To správně viděl již Gebauer. Kromě vět s podmětem a přísudkem jsou i věty jednočlenné. Stejně je tomu ve všech indoevropských jazycích, ovšem jednotlivé větné členy se vyjadřují různým způsobem. Jen některé jazyky asijské a australské nevyjadřují podmět nebo předmět naším způsobem. Těžiště věty je v nich na slovese; to ukazuje na způsob myšlení, který je odchylný od našeho.

PLÁN

PRÁCE UČITELŮ JAZ. LATINSKÉHO V RÁMCI KRAJSKÉHO ÚSTAVU PRO DALŠÍ VZDĚLÁNÍ

Leden: ve čtvrtek 22. v 17,30. Metodické pokyny k obtížnějším tematům v 10. roč. (s ukázkami). Kontrola plánu na druhé pololetí. Rozbor práce v dvanáctiletkách. Hodnocení výsledků na zdravotnických školách.

Únor: ve čtvrtek 19. v 17,30. Metodické pokyny k probírání lexikálního materiálu. Domácí cvičení a písemné zkoušky.

Březen: ve čtvrtek 19. v 17,30. Výsledky průzkumu za první polo-

letí. Vztah latiny k přítomnosti a její význam pro další práci.

Duben: ve čtvrtek 23. v 17,30. Opakování a zkoušení, klasifikace. Hodnocení učebnice pro 10. post. ročník a pro 2. roč. zdrav. škol.

Květen: ve čtvrtek 21. v 17,30. Kontrola plnění plánů, vyučovací výsledky na jednotlivých školách, připomínky k osnovám.

Červen: ve čtvrtek 18. v 17,30. Hodnocení celoroční práce, příprava na příští rok.

JAN KÁBRT

ZE ŽIVOTA ZAHRANIČNÍCH VĚDECKÝCH SPOLEČNOSTÍ

Zasedání odborníků ve vědách o antickém starověku, které se konalo se zahraniční účastí ve dnech 26. až 29. dubna 1957 v Liblicích, mělo příznivý vliv i na činnost vědeckých společností v jednotlivých zemích. Již proto, že se zástupci těchto společností octli v osobním styku a mohli spolu jednat o problémech, které s sebou jejich činnost přináší.

Jedním z podnětů, které z těchto jednání vyšly, bylo doporučení, aby se v těch zemích, kde dosud takové společnosti neexistují, pokud to bude možné, vědecké společnosti pro pěstování studií antiky ustavily.

První, kdo tohoto doporučení uposlechli a novou vědeckou společnost zorganizovali, byli přátelé rumunští. Tak se po bok naší Jednoty klasických filologů, Polskiego Towarzystwa Filologicznego a německé Mommsen-Gesellschaft postavila Rumunská společnost pro klasická studia (Société des études classiques de Roumanie) se sídlem v Bukurešti. Jejím cílem je podle stanov, jejichž výtah byl poslán ČSAV, podporovat vyučování klasickým jazykům i studium kultury řecké a římské a rozšiřovat všeobecné znalosti o antice, a to pořádáním členských schůzí a vědeckých konferencí, publikační činností i vědeckými exkursemi; dále pěstovat styky se zahraničními vědeckými společnostmi, zajišťovat účast svých členů na mezinárodních konferencích, jakož i zvat zahraniční odborníky k pobytu a pořádání přednášek v Rumunsku. Společnost má podpo-

rovat vznik a organisovat pobočky společnosti v celém Rumunsku. Členy společnosti se mohou stát vědečtí pracovníci nebo učitelé klasických jazyků na středních školách, pokud jsou doporučení dvěma členy; jejich přijetí musí být schváleno dvoutřetinovou většinou přítomných na členské schůzi. I v jiných bodech se zásady organisace společnosti podobají zásadám stanov naší Jednoty; sedmičlenný výbor je však volen každým rokem znovu, a to na začátku nového školního roku. Také rumunská společnost vedle členských příspěvků může počítat na subvenci, která umožňuje rozvíjení její činnosti, není však přidružena Rumunské akademii věd, nýbrž její činnost kontroluje a schvaluje rumunské ministerstvo kultury a školství. Nově vzniklé společnosti přejeme jistě všichni mnoho zdaru v její činnosti stejně jako společnosti maďarské, jež se nedávno ustavila a o níž přineseme zprávu v příštím čísle.

Liblické zasedání však otevřelo před vědeckými společnostmi v socialistických zemích možnosti soustavnější spolupráce ve větším měřítku. JKF se o spolupráci se zahraničními vědci snažila již dříve; svědčí o tom přednáška, kterou konal v r. 1957 na jedné z pravidelných plenárních schůzí JKF krakovský profesor M. Plezia. Takovéto občasně návštěvy ovšem neumožní poznat důkladněji, jakým způsobem se činnost v té které společnosti vyvíjí. Proto musilo být uvítáno s velkým uspokojením, že zástupci německé Mommsen-

novy společnosti pozvali k jejímu zasedání, konanému ve dnech 2.—4. června 1958, také odborné pracovníky z jiných zemí, a to jak socialistických, tak kapitalistických (Itálie a Švédsko). Naši Jednotu na tomto zasedání zastupoval vědecký tajemník ústředního výboru, doc. dr. Ladislav Varcl.

Mommsenova společnost (Momm-sen-Gesellschaft) sdružuje odborníky všech oborů věd o antickém starověku z obou částí Německa. Plenární zasedání členstva pořádá každý druhý rok, a to střídavě vždy jednou v NSR, podruhé v NDR. Protože v tomto roce přišla řada na NDR — a protože Německá akademie věd v Berlíně s velkou blahovůlí zajistila pořádání plenárního zasedání hmotně, bylo vůbec možné, aby zahraniční hosté do Eisenachu, kde se zasedání konalo, přijeli. Mommsenova společnost totiž jinak není z veřejných prostředků podporována a musí své výdaje hradit z příspěvků svého členstva.

Podle materiálů, které byly dány k dispozici domácím účastníkům i hostům, má MS celkem 183 členů (134 v NSR, 49 v NDR), přítomno bylo na zasedání cca 70. Toto překvapivě nízké číslo je dáno tím, že členy jsou valnou většinou odborníci, kteří působí jako vědečtí pracovníci na vysokých školách nebo ve vědeckých ústavech, ne tedy všichni, kdo prošli na vysoké škole studiem klasické filologie nebo archeologie. Kromě toho, jak lze zjistit i z běžným pročením členského seznamu, chybí v něm některá i významná jména, a to těch, kteří byli

za nacistického režimu silně exponováni. To svědčí o tom, že Mommsenovu společnost je třeba hodnotit jako sdružení vědců, kteří chtějí ke své práci (i k otázkám, dotýkajícím se celého Německa) přistupovat ze stanoviska alespoň liberálního.

O tom svědčil ve většině případů i způsob, jímž jednotliví přednášející přistupovali k řešení otázek, jimiž se ve svých příspěvcích zabývali. Projevovalo se to arci nanejvýš solidně historickým pohledem na zpracovávané thema; ani řeči nemůže být o tom, že by bylo použito postupu historicky materialistického. Proti našemu zvyku nenásledovaly po přednáškách diskuse, nýbrž výkony řečníků byly prostě „vzaty na vědomí“. Tím nabylo zasedání rázu poněkud „akademického“.

Tento ráz byl posílen i tím, že přednášející, počtem 10 (z toho dva hosté), nebyli při volbě thematu vázání zřetelem k nějakému ústřednímu problému, nýbrž volili thema prostě z toho látkového okruhu, kterým se zabývají. Z přednášek filologických zaujala rozhodně nejvíce zahajovací, přednesená göteborgským profesorem I. Düringem na thema **Aristoteles o normách přírody a pravdy (Protreptikos zl. 13)**; přednášející v ní ukázal, že námítky proti pravosti toho zlomku neobstojí, protože přes značnou podobnost terminologie, které je v něm použito, s výrazy platónskými lze všechny pojmy v něm obsažené interpretovat aristotelisky (**horoi** = normy; **fysis (auté hé fysis)** = podstata všech věcí, chápaná nikoli jako hmotný základ kosmu, nýbrž jako nejvyšší stu-

peň hierarchie **tón ontón**). — Prof. R. M e r k e l b a c h z Erlangenu rozbíral **román o Dafnidovi a Chloi**, aby ukázal, že tu spisovatel vlastně předvádí život bakchických mystů v trietérickém období (není tedy ničím jiným než propagandou těchto mystérií). — Hallský prof. W. P e e k dokazoval, že **zlolek o Polykratovi** třeba připisovat Stésichorovi, protože ráz básně (její tektonika i výrazivo) vykazuje mnoho rysů shodných s jinými výtvyry tohoto básníka. — Z přednášek archeologických zaslouží zmínky přednáška mohučské doctky E. S i m o n o v é o atickém **mýtu o Boreovi a Óreithyii**, aspoň pro svou první část, kde se podle historických zpráv referentka snažila datovat vznik mýtu do doby starší než konec 6. stol. př. n. l. — Z historických sluší uvést přednášku sofijského profesora G e r o v a, jenž pojednal o **vnitřní kolonizaci Thrákie**; rozbohem nápisu obsahujícího dekret římského správce Vinicia dokázal, že nově zakládaná emporia byla osídlena místní honorací (**honestiores**) z okolních **kómal**. — Za vhodné zakončení přednáškového pořadu třeba uznat závěrečný referát dr. M. F u h r m a n n a z Gottink o **F. A. Wolfovi a jeho době**. Wolfův odpor proti „holandské“ pedanterii, polemika proti

baroknímu utilitaristickému encyklopedismu a smysl pro svobodné zkoumání odrážely současné snahy mladé, kupředu se ženoucí buržoasie. Odtud mohlo u něho vzniknout pochopení pro kulturní význam antiky, i když idealisticky interpretované (chtěl — dovedl — se vžít do řeckého i římského „ducha“).

Třetí den zasedání byl věnován projednávání spolkových záležitostí, hostům nepřístupnému. Na této schůzi byl místo odstoupivšího předsedy společnosti, gotinského prof. K. Latteho zvolen jako nový předseda prof. A. Heuss, rovněž z Gotink. Volného odpoledního času využila většina účastníků zasedání k návštěvě zemské knihovny v Gothě s jejími vzácnými rukopisy, jež byly spolu s ostatními knihami uchovány v Sovětském svazu a odtud před poměrně krátkou dobou navraceny v bezvadném stavu.

Tak byla zahraničním účastníkům dána možnost na vlastní oči se přesvědčit, jak umožňuje sdružení německých vědců v Mommsenově společnosti rozvíjet vzájemné styky mezi oběma částmi Německa, jak jim umožňuje poznávat se v práci i družné zábavě. A obohatila i je samy osobním poznáním těch, jejichž jména i dílo znali dosud jenom se stránek knih nebo časopisů. — vv —

SEZNAM ČLENŮ JEDNOTY KLASICKÝCH FILOLOGŮ

Čestní členové

AKADEMIK UNIV. PROF. DR. JOSEF DOBIAŠ
UNIV. PROF. DR. FRANTIŠEK NOVOTNÝ
AKADEMIK UNIV. PROF. DR. ANTONÍN SALAČ
UNIV. PROF. DR. KAREL SVOBODA
UNIV. PROF. DR. KAREL WENIG

Členové

P r a h a

1. **Bartoš** František M., univ. prof. dr., Spořilov 1084, Praha
2. **Bartoš** Josef, prom. hist., Pelechov 10, p. Železný Brod
3. **Bečvářová** Vlasta, prof., Smetanova 911, Čes. Budějovice
4. **Bejlovec** Josef, prof., Proboštská 6, Praha 6
5. **Bělský** Jaromír, prof., Holečkova 30, Praha XVI
6. **Borecký** Bořivoj, dr., Římská 9, Praha XII
7. **Bouz** Josef, prof., ul. 28. října 499, Ledec n. Sázavou
8. **Burda** Dominik, prof., Soběslav 6/II
9. **Burian** Jan, dr., Dukelská 9, Praha XIII
10. **Burian** Jiří, prof., V. Širokého 191, Unhošť
11. **Businská** Helena, dr., Minská 10, Praha XIII
12. **Čenský** Ferdinand, prom. ped., Pionýrská 874, Frýdlant v Č.
13. **Čermák** Jiří, prof., U Ladronky 25, Praha XVIII
14. **Červinka** Jaroslav, prof., Na sklonku 368/9, Praha 4 - Košíře
15. **Česal** Bedřich, prof., Nezvěstice — Olešná 32 u Plzně
16. **Česal** Václav, prof., Na vyhlídce 37, Karlovy Vary
17. **Čtvrtečka** Antonín, prof., Chvalkovice v Č.
18. **Dlesk** František, prom. hist., Pa-lackého 21, Plzeň
19. **Dolejš** Zdeněk, prof., Komenského 180, Stará Boleslav
20. **Dostálová** Růžena, dr., Vl. Van-čury 1914, Praha XVI
21. **Drs** František, prof., Chýnov 45 u Tábora
22. **Dvořáček** Karel, prom. ped., Bechyňská 217, Bernartice u Tábora
23. **Eisenreich** Karel, prof., Příbram II - 591
24. **Eršil** Jaroslav, dr., Kostelní 38, Praha VII
25. **Fafková** Věra, prof., Kamenická 18, Praha VII
26. **Fastrová** Věra, prof., Rokycany 632/II
27. **Fiala** Jaromír, dr., Anny Letenské 4, Praha XII
28. **Fialová** Anděla, prof., Lazarská 8, Praha II
29. **Fidler** Ladislav, dr., Smetanovo náměstí, 20, Praha I
30. **Fink** Karel, řed., Rokycanova 247, Vysoké Mýto IV
31. **Fišer** Jan, dr., Řípská 27, Praha XII
32. **Fleischmann** Branislav, dr., Jiřího z Poděbrad 1359, Písek
33. **Frel** Jiří, doc. dr., B. Němcové 267, Zbraslav II
34. **Fuksová** Hana, prom. ped., Belgická 22, Praha XII
35. **Gabriel** Zdeněk, prof., Žukovova 26, Praha 6
36. **Hakenová** Alena, dr., Zelenky-Hajského 6, Praha XI
37. **Hásková** Jiřina, prof., U krbu 13, Praha-Strašnice
38. **Hercl** František, prof., Sušická 11, Liberec III
39. **Hermuth** Alexandr, prof., Komenského 12, Rumburk
40. **Heřmanský** František, prof., Podskalská 8, Praha II

41. Hora Jaroslav, řed., Francouzská 14, Praha XII
42. Horodyskyj Bohdan, prof., Na pastvině 10, Děčín V
43. Hron Alois, prof., Komsomolská 8, Praha VII
44. Husová Marie, prof., Husovo n. 18, Benátky n. Jiz.
45. Hüttlová-Rybková Jaromíra, dr., Okrajní 4, Praha XX
46. Hviždala František, prof., Slezská 95, Praha XII
47. Chlumská Eva, prof., Kalinino-va 31, Praha XI
48. Chlupáč Karel, prof., Jug. party-zánů 611/8, Praha 6
49. Jahnová Ebbá, dr., Češkova 1760, Pardubice
50. Jakubec František, prof., Lužická 7, Praha XII
51. Janda Jan, prof., U kněžské louky 55, Praha-Žižkov
52. Jedličková Helena, Fetrovská 19, Praha XIX
53. Kábrt Jan, prof., Nad Klikovkou 7, Praha 4
54. Kamínková Eva, dr., Slezská 79, Praha XII
55. Kasl Bohumil, dr., Purkyňova 30, Plzeň
56. Kinclová Vlasta, prof., Leninova 163, Praha 13
57. Klabouch Václav, prof., Zelená 2, Praha XIX
58. Klučka Metoděj, dr., Na Míčánkách 4, Praha XIII
59. Knespl Josef, prof., Na valech 36, Praha 6
60. Knobová Notburga, dr., Kubelíková 34, Praha XI
61. Knotek František, prof., Pod Havránkou 28, Praha 7 - Troja
62. Kolář Antonín, univ. prof. dr., Benátky 25, p. Litomyšl
63. Kořínková Olga, dr., Slovenská 13, Praha 12
64. Košta Karel, prof., Nad Třebešínem I 3/958, Praha-Strašnice
65. Koupal Jan, řed., Zlatá stezka 137, Prachatice
66. Koupil Jaroslav, prof., Svobodné dvory 425, Hradec Králové V
67. Kovář Bohuslav, prof., Polská 18, Trutnov
68. Kovářová Květa, dr., Fetrovská 51, Praha XIX
69. Kozel Václav, prof., Raisova 199, Mimoň
70. Kozlová Libuše, prof., Raisova 199, Mimoň
71. Kramosilová Mariana, prof., Bajkalská 14, Praha 13
72. Kraus Václav, prof., Pod Skal-kou 279, Prachatice
73. Krtičková Libuše, prom. ped., Libčice n. Vlt. I/180
74. Křenek František, prof., Roose-veltova 35, Praha XIX
75. Křenková Leontína, prof., Roo-seveltova 35, Praha XIX
76. Kubát Václav, řed., Chrudim IV/686
77. Kudrmovská Věra, prof., Duško-va 11, Praha XVI
78. Kucharský Pavel, dr., Lucembur-ská 42, Praha XI
79. Kurz Karel, prom. hist., U prů-honu 25, Praha VII
80. Lát Jan, řed., nám. Hrdinů prá-ce 6, Mladá Boleslav
81. Laubová Vlasta, prof., Slezská 1, Praha 12
82. Lázníčková Ludmila, prof., Fibi-chova 11, Praha 11
83. Levý Jaroslav, RNdr., Škrétova 23, Plzeň
84. Likař Karel, řed., Raková, p. Ro-kyčany
85. Lukáš Miloš, prof., Bezručova 853, Hradec Králové II
86. Machovec Milan, doc. dr., Jaro-mírova 12, Praha-Nusle
87. Marečková Daqmar, dr., Stodůl-ky-Vidoule 278, p. Řeporyje
88. Mareš Jaroslav, prof., Újezd 39, Praha 1 - Malá Strana
89. Martínek Jan, dr., Na Březince 14, Praha 16
90. Martínková Dana, dr., Na Bře-zince 14, Praha 16
91. Mírařík Antonín, prof., Hradešín-ská 34, Praha 12
92. Mlejnková-Holá Blažena, dr., Kralupy n. Vlt. I/543
93. Mouchová Bohumila, prom. ped., Kalininova 81, Praha XI
94. Nečásek Ladislav, prof., Na Pa-nenské 3, Praha XVIII

95. **Nejedlý Karel**, prof., Habrecká 373, Ledec n. Sázavou
96. **Němec Josef**, prof., Kladská 3, Praha XII
97. **Novák František**, prof., Bezručova 1765, Tábor
98. **Novák František**, prof., B. Němcové 832, Nymburk
99. **Novák Jan**, řed., Vesce 29, p. Soběslav
100. **Novohradská Alena**, prof., Valentinská 11, Praha I
101. **Novotná Anna**, prof., Jedenáctiletá stř. škola, Most
102. **Novotný Josef**, prom. ped., Náplavní 8, Praha II
103. **Oliva Pavel**, dr., Křížkovského 5, Praha 11
104. **Ottl Václav**, prof., Pod Klikovkou 9, Praha 4
105. **Panz Adolf**, dr., Lomená 18/314, Praha 5 - Střešovice
106. **Papas Dimitrij**, doc. dr., Karlovo nám. 19, Praha II
107. **Paštyková Alena**, prom. ped., Mánesova 11, Praha XII
108. **Paul Rudolf**, prof., Broumov IV/78
109. **Pečírka Jan**, dr., Dlouhá 19, Praha I
110. **Pech Jiří**, prof., Na valech 6, Praha 6
111. **Pechová Marie**, dr., Na valech 6, Praha 6
112. **Peterka Hugo**, prof., Jiřího nám. 9, Praha XII
113. **Pflugová Hana**, prof., Zelenářská 12, Praha XV - Braník
114. **Plichta Josef**, řed., Gottwaldova 450, Neratovice
115. **Poláčková Marie**, prof., 14. října 6, Praha XVI
116. **Polák Václav**, dr., Komsomolská 17, Praha 7 - Bubeneč
117. **Procházková Marta**, prof., Ševčíkova 7, Praha-Žižkov
118. **Průcha Jaroslav**, prof., Blatná 494
119. **Reiniš Jan**, prof., Nár. obrany 37, Praha 6 - Bubeneč
120. **Rigl Richard**, dr., Brunšov 38, p. Hradištko
121. **Ryneš Karel**, prof., Hřímálého 22, Plzeň
122. **Řezníčková Dana**, prof., Smečky 2, Praha II
123. **Říha Josef**, dr., Fibichova 752, Modřany
124. **Segert Stanislav**, dr., Hošťálkova 71, Praha-Břevnov
125. **Seidlová Marta**, prof., Slezská 53, Praha XII
126. **Schams Rudolf**, dr., Kubelíkova 10, Praha-Žižkov
127. **Schmidtová Anežka**, dr., Nár. obrany 18, Praha 6 - Bubeneč
128. **Scholzová Libuše**, dr., Kujbyševova 14, Praha-Dejvice
129. **Schuster Radoslav**, prof., Nový Bydžov 182
130. **Sládeček Bohumil**, dr., Tolstého 523, Praha 13
131. **Smrčka Otakar**, řed., Londýnská 56, Praha XII
132. **Soukup Miroslav**, prof., Légation tchécoslovaque, Sekyri 1, Athènes
133. **Sováková Jindřiška**, prof., Fibichova 4, Praha XI
134. **Spěváček Jiří**, dr., Čkalova 22, Praha-Bubeneč
135. **Spilko Karel**, prom. ped., Třebeš 72, Hradec Králové
136. **Spunar Pavel**, dr., Za Strahovem 31, Praha XVIII
137. **Stáhlík Josef**, řed., Rooseveltova 103, Mělník
138. **Stehno Josef**, prom. ped., Hor. Bradlo 10 u Hlinska v Č.
139. **Střeleček Jan**, prof., Čsl. tankistů 386, Klatovy
140. **Svobodová Edita**, prof., Pod kapličkou 8, Praha-Strašnice
141. **Šlesinger Milan**, Stará Boleslav 946
142. **Škarka Antonín**, doc. dr., Valentinská 10, Praha V
143. **Štěpánek Vladimír**, doc. dr., Stalinova 18, Plzeň
144. **Štětka Josef**, dr., Radimova 16, Praha-Břevnov
145. **Štráfelda Miroslav**, prof., Bubenská 5, Praha-Holešovice
146. **Švrčina Emil**, prof., Dukelská 198, Chrudim III
147. **Tázler Miloš**, prof., Cerhenice 261
148. **Thurnerová-Velgová Emilie**, prof., Kladenská 27, Praha XIX

149. **Tombová** Jana, prof., Stalínova 136, Beroun II
150. **Trnka** Rudolf, prof., Nádražní 112, Praha 16
151. **Tříška** Josef, dr., Majakovského 69/26, Praha 6 - Bubeneč
152. **Tuček** Václav, řed., Poděbrady 436/II
153. **Tyl** Zdeněk, dr., Žatecká 12, Praha V
154. **Ulehla** Jan, řed., Benešovská 20, Praha XII
155. **Ullrichová** Anežka, prof., Sokolská 576, Náchod
156. **Vaisová** Milada, prof., Čsl. tankistů 358, Klatovy
157. **Valenta** Jaroslav, prof., Schwaigrova 689, Jindřichův Hradec
158. **Valešová** Marie, prof., Smetanova 86, Chabařovice
159. **Varcl** Ladislav, doc. dr., Střešovic 66, Praha 5 - Střešovice
160. **Vavřínek** Vladimír, prom. hist., Šimáčkova 24, Praha VII
161. **Vážný** Ivan, prof., Koubova 151, Švermov
162. **Veverka** Zdeněk, prof., 25. února 698, Dobruška
163. **Vidman** Ladislav, dr., Jičínská 9, Praha XI
164. **Vidmanová** Stanislava, prof., Jičínská 9, Praha XI
165. **Volek** Rastislav, prof., Klavíková 807, České Budějovice
166. **Volf** Josef, prof., Denisova 372/IV, Vysoké Mýto
167. **Vránek** Čestmír, dr., Viktorínova 3, Praha 14 - Nusle
168. **Weiss** Jindřich, prof., Vejprnice 151
169. **Wolf** Augustin, řed., Kirovova 27, Praha XVI
170. **Zábranová** Anna, prof., Smečky 26, Praha II
171. **Zelinka** Vojtěch, prof., Dolní Počernice 438
172. **Zralý** Bohumil, prof., Damníkov 4 u Lanškrouna
173. **Žába** Zbyněk, doc. dr., Šumavská 6, Praha XII
174. **Žahour** Blahomír, prof., Za žižkovskou vozovnou 32, Praha XI
175. **Čáповá** Dobromila, prof., 1. listopadu 16, Praha 14
176. **Čech** Jaroslav, prof., Čelakovského 980, Rakovník

Brno

1. **Bartoněk** Antonín, dr., Gorkého 46, Brno
2. **Beck** Miroslav, dr., Nárožní 27, Brno
3. **Bednářová** Věra, dr., Pellicova 61, Brno
4. **Beneš** Jan, prom. fil., Obránců míru 73, Brno
5. **Beneš** Pavel, prof., Jugoslávská 93, Brno
6. **Berčuková** Zdeňka, prof., Prokopa Holého 7, Šumperk
7. **Bránský** Jaroslav, dr., Nádražní 21, Bruntál
8. **Cetl** Jiří, dr., Demlova 24, Brno
9. **Češka** Josef, dr., Klecandova 4, Brno XIV
10. **Češková** Filoména, prof., Klecandova 4, Brno XIV
11. **Čupr** Karel, dr., Závodní 2, Brno
12. **Erhart** Adolf, dr., Solniční 5-9, Brno
13. **Fojtík** Josef, prof., Křenovice u Brna 420
14. **Gregor** Alois, doc. dr., Žižkova 1, Brno
15. **Haluza** Vojtěch, prof., Hybešova 226, Újezd u Brno
16. **Hartmann** Antonín, prof., Gorkého 10, Brno
17. **Havlová** Eva, prof., Gottwaldova 103, Brno
18. **Hejzlar** Gabriel, univ. prof. dr., Květná 24, Brno
19. **Hladká** Jana, prof., Mahenova 9, Brno
20. **Hlavín** Vincenc, prof., Mučednická 17a, Brno-Žabovřesky
21. **Horáková** Božena, prof., Gorkého 9, Brno
22. **Hošek** Radislav, dr., Veveří 11, Brno
23. **Hovézák** František, prom. fil., Šeránkova 33, Brno 16
24. **Hrubý** Jiří, dr., Bílého 20, Brno
25. **Chylíková** Ludmila, prof., Mášova 19, Brno

26. Janáček Karel, univ. prof. dr.,
Vodova 29, Brno XII
27. Jordán František, Králova 4,
Brno 16
28. Julínková Marie, Jílkova 173,
Brno-Židenice
29. Kolářová Věra, prof., Riegrova
19, Znojmo
30. Koňáková Irena, Dyjská 33, Drn-
holec
31. Kopriva Hjalmar, prof., Dvorské-
ho 12, Brno
32. Kožminová Drahomíra, dr., Anto-
nínská 12, Brno
33. Kříž Antonín, dr., Kallabova 24,
Brno-Žabovřesky
34. Křížek František, dr., Purkyňova
44a, Brno-Královo Pole
35. Kyas Vladimír, dr., Tolstého 17,
Brno 16
36. Ludvíkovský Jaroslav, univ. prof.
dr., Veveří 56, Brno
37. Machek Václav, člen-korespon-
dent ČSAV, univ. prof. dr., Úvoz
47, Brno
38. Maštera Miroslav, prof., Nám. re-
publiky 18, Znojmo
39. Michlová Marie, dr., Bayerova 12,
Brno
40. Nedvěd Pavel Jiří, Leninova 15,
Brno
41. Neubauerová Lidmila, prof., Ná-
horní 3, Brno
42. Nováková Julie, doc. dr., tř.
Osvobození 28, Olomouc
43. Pacnerová Ludmila, prof., Mahe-
nova 9, Brno
44. Padrtová Alena, prof., Jungman-
nova 16, Třebíč
45. Perníčka Radko Martin, dr., Le-
ninova 92, Brno
46. Plevačová Hermína, dr., Grohova
33, Brno
47. Procházková Eva, Grohova 59,
Brno
48. Ryba Boris, prof., Nádražní 364,
Újezd u Brna
49. Sedláček Jan, prof., Zemědělská
17, Brno
50. Stiebitz Ferdinand, univ. prof.
dr., Sedláčkova 21, Brno
51. Svoboda Vladimír, prof., Nosislav
257 u Židlochovic
52. Šafařík Vladislav, prof., Karlov 9,
Prostějov
53. Šrámek Josef, prof., Sokolská
430, Gottwaldov I
54. Vodička Jaroslav, dr., Jaselská 5,
Brno
55. Zbořilová Božena, prof., Rozstá-
ní 276 u Prostějova
56. Zlataška Zdeněk, dr., Moskevská
20, Brno 12
57. Žaža Stanislav, prof., Chládkova
8, Brno 16
58. Žůrek Oskar, prof., Prostějovič-
ky 13, p. Plumlov

ZA DOBU TRVÁNÍ JKF ZEMŘELI V PRAZE TITO JEJÍ

ČLENOVÉ:

univ. prof. dr. Albert PRAŽÁK, 1880—1956

prof. Jaroslav VALENTA, 1887—1957

prom. hist. Roman HAKEN, 1934—1958

nekrolog v Listech filologických 6 (81) 1958, 247—248

prof. Fedor SLUSARENKO, 1886—1958

ZA FEDOREM SLUSARENKEM (1886—1958)

Dne 10. května 1958 zemřel v nemocnici v Praze-Krči významný ukrajinský klasický filolog a historik Fedor Slusarenko. Jeho život byl typickou ukázkou bouřlivých dějin jeho rodného národa. Narodil se v rodině kováře, r. 1886 v Čerkasech na Ukrajině. Jakožto chudý hoch vstupuje do duchovního semináře v Kyjevě, aby se později dostal do petrohradského historicko-filologického institutu. Zde jakožto stipendista získává po čtyřletém studiu právo k vyučování klasické filologie a historii na tehdejších středních školách. Jsa národně uvědomělým studentem, účastní se života společenských organizací petrohradských Ukrajinců (jimž se zde dařilo o něco lépe než na Ukrajině), nezanedbáváje však naprosto přitom studia a vědecké práce. V té době otiskuje články v ukrajinských časopisech, pracuje v pedagogické sekci Ukrajinského klubu, která rozšiřovala a propagovala ukrajinské knihy. Posléze přednáší v Ukrajinském vlastivědném kroužku při Petrohradské universitě, později pak (v době první světové války) koná přednášky z ukrajinských dějin na tajné ukrajinské universitě v Petrohradě, jejíž profesorský sbor zachránila před zásahem ze strany carské ochranky Říjnová revoluce. V pohnuté revoluční době přednáší F. Slusarenko v Kyjevě opět v rodném jazyce, zakázaném po dlouhou dobu, ukrajinské dějiny pro učitele a vyučuje v prvním ukrajinském gymnasiu T. Ševčenka. Později působí ve Vídni a Praze, nejdříve jakožto lektor, pak docent a profesor klasických dějin a filologie na Ukrajinské universitě, v Pedagogickém institutu a na Vysoké škole ukrajinského výtvarného umění v Praze. Živě se účastní práce Ukrajinského historicko-filologického sdružení v Praze (v němž m. j. přednesl 20 referátů), Sjezdu slovanských klasických filologů (1931) a dvou ukrajinských vědeckých sjezdů, na nichž také přednášel.

Z vědeckých prací prof. Fedora Slusarenka byly vydány v Praze tyto publikace:

1. Grec'ko-skyts'ki vzajemovidnosny II st. per. Chr., Praha 1925, Naukovyj Zbirnyk Ukr. Universty-tetu, část I.
2. Pol's'kyj pys'mennyk 17 st. Symon Starovol's'kyj pro Zaporoz'ke vijs'ko, Praha 1925, Nauk. Zbirn. Ukr. Univer., část II.
3. Grec'ka federal'na konstytucija kincja 4 v. per. Chr., Praha 1925, Vidannja Ukr. Istoryčno-Filologičnoho Tovarystva.
4. Studii M. Drahomanova z istoriji Rymu. Referat na Drahomaniv's'kim svjati Pedagogičnoho Institutu, Praha 1925.
5. Mitrydat Evpator i naseleenna Ukrajiny I v. per. Chr. Praci Ukr. Pedagog. Institutu tom I, Praha 1929.
6. Pryčynok do kompozycji IV. Vergilijevoj eklogy, iz referatu na Vergilijevim svjati, Praha 1931.
7. Osnovy dohovoriv makedons'kych cariv z grekami. Práce II. sjezdu klasických filologů slovanských v Praze 1931.
8. Prof. O. O. Kotlarevs'kyj jak bibliofil. „Knyholjub“ rčnyk V, Praha 1931, kn. III—IV.
9. Recense knih prof. Gavr. Kacárova: „Car' Filip II Makedonski“, Sofija 1922 a „Makedonija i Elada v vreme na Filipa II“, Sofija 1928. Listy filologické 1931.
10. Na paměť ukr. hellenisty Petra Niščyn's'kého (1832—1896). Listy filologické 1932.
11. Geneza dnja 28 žovtnja 1918 r. Doklad na zibranni Ukr. Pedagogičnoho Instytutu v Prazi 1932.
12. Recense knihy: F. G. Kenyon, Books and Readers in Ancient Greece and Rome, Oxford 1932. Listy filologické 1934.
13. Numizmatyčna pracja prof. Volodymyra Antonovyča, Praha 1938. Vydannja Ukr. Istoryčno-filologičnoho Tovarystva v Prazi.

14. Akademik V. P. Buzeskul jak istoryk. Naukovyj Zbirnyk Ukr. Universytetu v Prazi, tom III. 1942.

Po celý svůj život, naplněný prací, žil Fedor Slusarenko neobyčejně skromně, věnuje své veškeré prostředky na knihy. Zanechal po sobě

vzácnou sbírku klasických děl a rozprav, kterou odkázal Jednotě klasických filologů v Praze a částečně také Universitě J. A. Komenského v Bratislavě. V zesnulém ztrácí ukrajinská klasická filologie jednoho ze svých významných pracovníků.

KORNIJ ZAKLYNS'KYJ

KNIHOVNA JKF V PRAZE

Jednota klasických filologů převzala při svém ustavení knihovnu Jednoty českých filologů, která tehdy měla 17,210 zkatologisovaných svazků; kromě toho byly převzaty i některé nezkatalogisované fondy z pozůstalostí (knihovna Hrdinova, Žakavcova, výroční zprávy) apod.

K 1. X. 1958 dosáhla knihovna JKF v Praze 21.618 svazků. Koupí se soustavně doplňuje naše nová produkce z oboru klasické filologie a medievalistiky, poválečná Teubnerská vydání a přiležitostně i jiné důležité cizí publikace a chybějící ročníky časopisů. Výměnou za starší ročníky Listů filologických a za publikace Jednoty českých filologů se získávají některé chybějící ročníky časopisů. Rovněž výměnou byly získány některé nové publikace z Polska a Německé spolkové republiky. Pravidelná výměna není bohužel možná, jelikož Jednota až dosud nevydávala vlastní časopis. Další přírůstky získává JKF darem jednotlivců i knihoven; nej-

vznamnější z těchto darů je pozůstalost prof. Fedora Slusarenka. Doufáme, že autoři i nadále budou pamatovat s autorským výtiskem své publikace na knihovnu, jak bylo dobrým zvykem již v JČF.

Ze starých fondů byla dokatalogisována především pozůstalost min. rady Dr. h. c. Karla Hrdiny, již byl pro její speciální charakter vyhrazen zvláštní oddíl (signatura Hr, celkem 1500 svazků).

Knihovna JKF je nyní zčásti umístěna v místnostech Kabinetu pro studia řecká, římská a latinská ČSAV, Praha II, Lazarská 8, zčásti v Klementinu; pravidelné výpůjční hodiny jsou v úterý od 17 do 19 hod.

Bohužel mnoho svazků bylo ztraceno za války nebo nebylo vráceno nepořádnými vypůjčovatelí. Proto prosíme poctivě nálezece, objeví-li někde knihu s razítkem Jednoty českých filologů, aby ji laskavě vrátili naší knihovně.

L. VIDMAN

Přehled přírůstků

Signatura	Z toho JČF	Nové svazky	Celkem
A (Klasické texty a komentáře)	218	168	386
B (Pojednání z klas. fil. a překlady)	356	385	741
C (Slavica a medievalia)	217	81	298
D (Moderní a srovnávací filologie)	23	1	24
E (Časopisy)	248	164	412
F (Výroční zprávy, disertace)	1293	14	1307
G (Knihovna Vaška Sojky)	—	—	—
H (Katalogy a ročenky)	18	—	18
Hr (Hrdinova knihovna)	1216	7	1223
celkem svazků	3589	820	4409

ZPRÁVY JEDNOTY KLASICKÝCH FILOLOGŮ
VYDÁVÁ PRO ČLENY JKf Z POVĚŘENÍ VÝBORU JKf
REDAKČNÍ RADA:

DOC. DR. LADISLAV VARCL, PROF. DR. KAREL SVOBODA,
PROF. DR. JAROSLAV LUDVÍKOVSKÝ, AUGUSTIN WOLF

Uzávěrka tohoto čísla byla 15. X. 1958

Obálku navrhl J. Krouz

Vytiskly Středočeské tiskárny, n. p., závod 27, Zbraslav
